

REPUBLIKA HRVATSKA
OPĆINSKI SUD U SPLITU
Stalna služba u Sinju

U I M E R E P U B L I K E H R V A T S K E

P R E S U D A
|
R J E Š E N J E

Općinski sud u Splitu, Stalna služba u Sinju, po sucu ovog suda Tei Lolić Prenc, kao sucu pojedincu, u pravnoj stvari tužitelja JAKOVA ŠOŠE iz Sinja, Čitluk 90A, OIB: 78900987722, zastupanog po punomoćniku Srđanu Kaleboti, odvjetniku u Splitu, protiv tuženika RAIFFEISENBANK AUSTRIA d.d. iz Zagreba, Magazinska cesta 69, OIB: 53056966535, zastupanog po punomoćnicima – odvjetnicima u odvjetničkom društvu Kallay & partneri u Zagrebu, radi ništetnosti i isplate, nakon glavne rasprave zaključene dana 14. travnja 2026. u nazočnosti tužitelja s punomoćnikom i zamjenice punomoćnika tuženika Antonije Ljubičić, odvjetničke vježbenice u odvjetničkom društvu Olujić i partneri u Splitu, dana 29. svibnja 2026. godine, donio je i javno objavio

p r e s u d u

I. Utvrđuje se da je ništetna i bez pravnog učinka nepoštена ugovorna odredba, članak 1. Ugovora o kreditu broj 418-50-2958654 od 20.7.2005. godine, zaključenog između tužitelja i tuženika, u dijelu u kojem je, u članku 1. ugovoreno kako kredit glasi na iznos kunske protuvrijednosti 20.697,77 CHF, po srednjem tečaju kreditora na dan korištenja kredita, članak 7., u dijelu u kojem je ugovoreno kako se kredit otplaćuje u jednakim mjesečnim anuitetima u kunskoj protuvrijednosti po srednjem tečaju tuženika, kao kreditora, za CHF, važećem na dan dospijeca, a prema otplatnom planu uručenom korisniku kredita po isplati kredita.

II. Utvrđuje se da je ništetna i bez pravnog učinka nepoštена ugovorna odredba, članak 2. Ugovora o kreditu broj 418-50-2958654 od 20.7.2005. godine, zaključenog između tužitelja i tuženika, u dijelu u kojem je, ugovoreno kako je kamatna stopa promjenjiva, u skladu s odlukom o kamatnim stopama tuženika, kao kreditora.

III. Nalaže se tuženiku da tužitelju, u roku 15 dana, isplati iznos od 2.033,36 Eura, sve sa pripadajućom zateznom kamatom, obračunatoj od 1.1.2008. do 31.7.2015. po kamatnoj stopi koja se određuje za svako polugodište uvećanjem eskontne stope HNB-a koja je vrijedila zadnjeg dana polugodišta, a koje je prethodilo tekucem polugodištu uvećano za pet postotnih poena, od 1.8.2015. do 31.12.2022. obračunatoj uvećanjem prosječne kamatne stope na stanja kredita odobrenih na razdoblje dulje od godine dana nefinancijskim trgovačkim društvima izračunate za referentno razdoblje koje prethodi tekucem polugodištu za tri postotna poena, a od 1.1.2023. do isplate po stopi koja se određuje za svako polugodište, uvećanjem kamatne stope koju je Europska središnja banka primijenila na svoje posljednje glavne

operacije refinanciranja koje je obavila prije prvog kalendarskog dana tekućeg polugodišta za tri postotna poena, koje zatezne kamate teku od dospijeća svakog pojedinog iznosa do isplate, kako slijedi:

na iznos od

3,92 EUR 19.9.2005.
4,35 EUR 14.11.2005.
4,37 EUR 25.11.2005.
4,76 EUR 16.12.2005.
3,21 EUR 16.1.2006.
2,78 EUR 16.2.2006.
0,44 EUR 27.4.2006.
3,86 EUR 31.1.2008.
3,84 EUR 25.3.2008.
3,91 EUR 25.3.2008.
3,94 EUR 2.6.2008.
4,01 EUR 16.6.2008.
3,91 EUR 22.7.2008.
4,98 EUR 1.9.2008.
5,04 EUR 11.9.2008.
4,95 EUR 20.10.2008.
4,96 EUR 17.11.2008.
5,01 EUR 5.12.2008.
12,59 EUR 5.12.2008.
5,15 EUR 22.1.2009.
15,28 EUR 27.2.2009.
17,22 EUR 31.3.2009.
18,10 EUR 4.5.2009.
19,05 EUR 2.6.2009.
19,52 EUR 30.6.2009.
15,77 EUR 31.7.2009.
13,01 EUR 7.9.2009.
13,74 EUR 10.10.2009.
15,19 EUR 10.10.2009.
15,07 EUR 30.11.2009.
13,59 EUR 11.1.2010.
16,36 EUR 9.2.2010.
18,57 EUR 9.3.2010.
21,73 EUR 9.4.2010.
21,00 EUR 9.4.2010.
25,28 EUR 9.6.2010.
24,47 EUR 30.6.2010.
26,05 EUR 8.7.2010.
39,73 EUR 6.8.2010.
36,92 EUR 8.9.2010.
45,53 EUR 7.10.2010.
42,55 EUR 10.11.2010.
37,77 EUR 9.12.2010.
47,86 EUR 7.1.2011.
60,70 EUR 8.2.2011.
51,61 EUR 10.3.2011.
54,79 EUR 8.4.2011.
50,74 EUR 6.5.2011.
51,46 EUR 8.6.2011.

68,68 EUR 6.7.2011.
70,36 EUR 4.8.2011.
84,74 EUR 7.9.2011.
77,36 EUR 10.10.2011.
69,26 EUR 13.12.2011.
67,82 EUR 13.12.2011.
67,20 EUR 22.12.2011.
71,04 EUR 23.1.2012.
74,40 EUR 23.2.2012.
74,85 EUR 27.3.2012.
72,53 EUR 16.4.2012.
74,10 EUR 28.5.2012.
75,17 EUR 28.5.2012.
73,37 EUR 30.8.2012.
73,84 EUR 30.8.2012.

i r j e š e n j e

I. Odbija se prigovor mjesne nenadležnosti.

II. Nalaže se tuženiku naknaditi tužitelju troškove ovog parničnog postupka u iznosu od 2.017,02 eura sa zateznom kamatom od dana presuđenja pa do isplate, po kamatnoj stopi koja se određuje za svako polugodište, uvećanjem kamatne stope koju je Europska središnja banka primijenila na svoje posljednje glavne operacije refinanciranja koje je obavila prije prvog kalendarskog dana tekućeg polugodišta za tri postotna poena, u roku od 15 dana i pod prijetnjom ovrhe.

Obrazloženje

1. U tužbi se navodi da je tužitelj kao korisnik kredita s tuženikom zaključio dana 20. srpnja 2005. godine ugovor o kreditu broj 418-50-2958654 kojim da je tuženik odobrio i stavio na raspolaganje tužitelju iznos od 20.697,77 CHF u kunskoj protuvrijednosti prema srednjem tečaju kreditora na dan korištenja s redovnom kamatnom stopom od 5,50% promjenjivom u skladu s odlukom o kamatnim stopama kreditora, da je tuženik povrijedio prava i interese tužitelja zaključujući ugovor o kreditu koristeći u ugovoru ništetne i nepoštene ugovorne odredbe jer da prije zaključenja i u vrijeme zaključenja ugovora tužitelj i tuženik nisu pojedničano pregovarali i ugovorom utvrdili egzaktnne parametre i metodu izračuna tih parametara koji da utječu na odluku tuženika o promjeni kamatne stope što da je za posljedicu imalo neravnotežu u pravima i obvezama ugovornih stranaka utemeljenu na jednostranom povećanju kamatnih stopa na štetu tužitelja, da je tužitelj tuženiku preplatio određeni novčani iznos koji da je tuženik stekao bez ikakve osnove pa se predlaže usvojiti postavnjeni tužbeni zahtjev onako kako je preciziran podneskom od dana 02. ožujka 2026. godine.

2. Tuženik se tužbi usprotivio navodeći da je u vrijeme sklapanja ugovora o kreditu tužitelj s tuženikom pregovarao o svakoj pojedinoj odredbi i da tuženik nije tužitelju zatajio niti jednu informaciju koju je imao te da ga je u potpunosti informirao o svim rizicima, da je u to vrijeme tuženik imao u ponudi u kredite u eurima i američkim dolarima kao i kredite bez valutne klauzule, ali da takve kredite tužitelj nije želio, da je tužitelj potpisom ugovora potvrdio da je upoznat sa svim uvjetima pod kojima je ugovor sklopljen te da je bio upoznat sa svim rizicima ugovaranja valutne klauzule u švicarskim francima, da je tužitelj svjesno i dobrovoljno izabrao valutu ugovora, da ugovorna

odredba o valutnoj klauzuli ne uzrokuje značajnu neravnotežu u pravima i obvezama ugovornih stranaka na štetu potrošača, da ugovor o kreditu sklopljen s tužiteljem nije tipski ugovor, nego da se o svim ugovornim odredbama pojedinačno pregovaralo i da se sa svim tužitelj suglasio, da je povodom svake obavijesti o promjeni kamatne stope tužitelj nastavio s urednom otplatom kredita te da nije isticao prigovore niti tražio objašnjenja zbog čega da je bio prešutno suglasan pa je predložio odbiti postavljene tužbeni zahtjev.

3. U dokaznom postupku pregledana je sva pisana dokumentacija u spisu i to: dokumentacija banke (list 6-7), ugovor o kreditu (list 8-11), otplatni plan (list 12-18), dokumentacija banke (list 19-24), zahtjev za kredit i ponuda (list 36-37), financijsko vještačenje (list 168-178) te je izveden dokaz saslušanjem tužitelja (list 290-291).

4. Tužbeni zahtjev je osnovan.

5. U odnosu na prigovor mjesne nenadležnosti sud isti smatra neosnovanim. Odredbom članka 70. stavak 1. ZPP-a propisano je da ako zakonom nije određena isključiva mjesna nadležnost suda stranke se mogu sporazumjeti da im u prvom stupnju sudi sud koji nije mjesno nadležan, uz uvjet da je isti stvarno nadležan. Stavkom 3. istoga članka propisano je da sporazum važi samo ako je pismeno sastavljen i ako se tiče određenoga spora ili više sporova koji proistječu iz određenog pravnog odnosa, te stavkom 5. da isprava o sporazumu tužitelj mora priložiti uz tužbu. Iz stanja spisa proizlazi da je tužitelj potpisao ugovor u kojem je u čl. 12. ugovorena mjesna nadležnost suda u mjestu sjedišta tuženika. No, prema stavu ovog suda takva ugovorena klauzula predstavlja nepoštenu odredbu ugovora. U tom smislu valja upozoriti na Direktivu 93/13 EEZ Vijeća (dalje Direktiva 93/13) od 5. travnja 1993. o nepoštenim odredbama potrošačkih ugovora, koja je u cijelosti implementirana u hrvatski pravni sustav. Tako je odredbom čl. 81. Zakona o zaštiti potrošača ("Narodne novine" broj 96/03, dalje ZZP) propisano da ugovorna odredba o kojoj se nije pojedinačno pregovaralo smatra se nepoštenom ako, suprotno načelu savjesnosti i poštenja, uzrokuje značajnu neravnotežu u pravima i obvezama ugovornih strana na štetu potrošača, s time da se smatra se da se o pojedinoj ugovornoj odredbi nije pojedinačno pregovaralo ako je ta odredba bila unaprijed formulirana od strane trgovca te zbog toga potrošač nije imao utjecaja na njezin sadržaj, poglavito ako se radi o odredbi unaprijed formuliranoga standardnog ugovora trgovca. Pravna posljedica takvih odredbi propisana je odredbom čl. 87. st. 1. istog zakona i to na način da je određeno da je nepoštena ugovorna odredba ništava. Vezano za praksu Suda Europske unije valja upozoriti na presudu Oceano Grupo Editorial SA i Salvat Editores SA v Rocio Murciano Quintero i drugi (spojeni predmeti C-240/98 do C-244/98), kojom je utvrđena obveza nacionalnih sudova da ex offo ispituju nepoštenost spornih odredbi bez obzira radi li se o materijalnim ili postupovnim odredbama. Navedenom odlukom sud je zaključio da se prorogacijska klauzula u potrošačkom ugovoru kojom je ugovorena isključiva nadležnost suda u mjestu glavnog poslovnog mjesta prodavatelja ili pružatelja usluga, treba smatrati nepoštenom u smislu članka 3. Direktive ako su ispunjene temeljne pretpostavke: da nije bila posebno pregovarana, te da suprotno načelu savjesnosti i poštenja uzrokuje znatnu ravnotežu u pravima i obvezama ugovornih strana na štetu potrošača. U konkretnom slučaju radi se o ugovornoj klauzuli koja nije bila posebno pregovarana, a koja uzrokuje znatnu neravnotežu u pravima i obvezama, budući bi radi ostvarenja svojih prava i obveza tužitelj bio u obvezi putovati u Zagreb, što bi, obzirom da živi u Čitluku uzrokovalo značajnu financijsku neravnotežu, obzirom na cijenu putovanja tužitelja u Zagreb i natrag, kao i obzirom na za to potrebno vrijeme. Također, navedena odredba je bila unaprijed formulirana od strane trgovca, slijedom čega potrošač nije imao utjecaja na njezin sadržaj. Dakle,

kako su ispunjene pretpostave tražene odredbama ZZP-a, to ovaj sud takvu odredbu ugovora smatra nepoštenom.

6. Za odluku o osnovanosti tužbenog zahtjeva potrebno je raspraviti sve činjenice odlučne za odluku o osnovanosti tužbenog zahtjeva.

7. Sukladno čl. 7. st. 1., čl. 219. st. 1., čl. 221.a i čl. 220. st. 2. Zakona o parničnom postupku (Narodne novine 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 02/07, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 89/14, 70/19, 80/22, 114/22, 155/23), dalje ZPP, prema kojima je u našem pravnom sustavu dominantno raspravno načelo u odnosu na prikupljanje činjenične osnove spora, te prikupljanje i izvođenje dokaza, a teret inicijative za prikupljanje dokaza je na strankama, dok sud nema inkvizitornih ovlaštenja, u postupku su izvedeni predloženi dokazi te su utvrđene slijedeće činjenice.

8. Čitanjem sve priložene dokumentacije, a posebno ugovora o kreditu br. 418-50-2958654 od 20. srpnja 2005., otplatnog plana, dokumentacije tuženika, nalaza i mišljenja vještaka, sud je utvrdio:

- da su tužitelj i tužena 20. srpnja 2005. sklopili ugovor o kreditu br. 418-50-2958654 na iznos od 20.697,77 CHF u kunsjoj protuvrijednosti prema srednjem tečaju tuženika na dan korištenja kredita, što proizlazi iz priloženog ugovora,
- da je u ugovoru ugovorena kamatna stopa u visini od 5,50%, promjenjivo u skladu s odlukom kreditora,
- da je predmetni kredit otplaćen u cijelosti u 30. kolovoza 2012. godine,
- da se tijekom trajanja kredita kamatna stopa više puta mijenjala tako da je do 31.10.2007. iznosila 5,50%, od 01.11.2007. do 30.04.2008. 6,45%, od 01.05.2008. do 28.02.2009. 6,75%, od 01.03.2009. do 30.09.2011. 7,75%, od 01.10.2011. do kraja otplate kredita 7,25%,
- da je zbog opisane jednostrane i netransparentne promjene ugovorne kamatne stope, ali i valutne klauzule, posljedično mijenjan svaki iznos anuiteta te da konačna ukupna razlika novčane tražbine na ime stjecanja bez osnove, odnosno restitucije u ovom predmetu iznosi 2.033,36 eura, od čega zbog promjene kamatne stope 482,20 eura, a 1.551,16 eura na ime tečajne razlike,
- da je u presudama Trgovačkog suda u Zagrebu poslovni broj P-1401/2012 od 4. srpnja 2013., Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske poslovni broj PŽ-7129/13 od 13. lipnja 2014. i Vrhovnog suda Republike Hrvatske poslovni broj Revt-249/14 od 9. travnja 2015. pravomoćno utvrđeno da je kamatne stope tužena koja je i u tom postupku bila tužena mijenjala bez ugovorenih parametara jednostranom odlukom banke, samim obavještanjem o promjeni, dakle o kojoj promjeni nije pojedinačno pregovarano, čime je došlo do povrede kolektivnih interesa i prava potrošača, korisnika kredita, a što je imalo za posljedicu nepoštenost, odnosno ništetnost navedene ugovorne odredbe,
- da je ustavna tužba u odnosu na navedene presude u dijelu koji se odnosi na odredbu o jednostrano promjenjivoj kamatnoj stopi i tuženu odbijena odlukom Ustavnog suda Republike Hrvatske U-III-2521/2015, U-III-2536/2015, U-III-2547/2015, U-III-2565/2015, U-III-2603/2015, U-III-2604/2015, U-III-2605/2015 od 13. prosinca 2016.,
- da je u presudama Trgovačkog suda u Zagrebu poslovni broj P-1401/2012 od 4. srpnja 2013., Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske poslovni broj PŽ6632/2017-10 od 14. lipnja 2018. i presudi i rješenju Vrhovnog suda RH broj Rev2221/2018-11 od 3. rujna 2019. pravomoćno utvrđeno da je povrijedila kolektivne

interese i prava potrošača korisnika kredita sklapanjem ugovora o kreditima koristeći u njima ništetne i nepoštene ugovorne odredbe tako da je u ugovorima o potrošačkom kreditiranju – ugovorima o kreditu ugovorena valuta uz koju je vezana glavnica švicarski franak, a da prije sklapanja i u vrijeme sklapanja tih ugovora nije kao trgovac potrošače u cijelosti informirala o svim potrebnim parametrima bitnim za donošenje valjane odluke utemeljene na potpunoj obavijesti, a tijekom pregovora i u vezi sklapanja tih ugovora o kreditu, što je imalo za posljedicu neravnotežu u pravima i obvezama ugovornih stranaka,

- da je individualnu tužbu tužitelj u ovom predmetu podnio 17. travnja 2019. godine,

- da je tužba za zaštitu kolektivnih interesa i prava podnesena 4. travnja 2012., a da je drugostupanjska presuda u pogledu ništetne odredbe o jednostrano promjenjivoj kamatnoj stopi postala pravomoćna 13. lipnja 2014., dok je drugostupanjska presuda o ništetnoj odredbi o valutnoj klauzuli postala pravomoćna 14. lipnja 2018.

9. Dakle, iz navedenih utvrđenja jasno proizlazi da se u konkretnom slučaju radi o kreditu kao potrošačkom ugovoru. Stoga je u nastavku potrebno, kao prethodno pitanje, raspraviti jesu li odredbe predmetnog ugovora o kreditu u dijelu u kojem je ugovorena promjenjiva kamatna stopa jednostranom odlukom kreditora i valutna klauzula u CHF ništetne ili ne.

10. Međutim, s obzirom na istaknuti prigovor zastare najprije je potrebno odlučiti o osnovanosti tog prigovora. Naime, prigovor zastare je materijalnopравни prigovor osnovanost kojeg ima za posljedicu odbijanje tužbenog zahtjeva.

11. U konkretnom slučaju radi se o zahtjevu za utvrđenjem ništetnih pojedinih ugovornih odredbi (odredbi o promjenjivoj kamatnoj stopi i valutnoj klauzuli) i sukladno tome zahtjevu za isplatom stečenog bez osnove tj. zahtjevu za isplatom pretplate po osnovi ništetnih odredbi. Zahtjev za utvrđenjem ništenosti je zahtjev koji nikada ne zastarijeva. Stoga se takav tužbeni zahtjev uvijek može postaviti. Zahtjev za isplatom preplaćenog iznosa po osnovu ništetnih odredbi je zahtjev za isplatom stečenog bez osnove, a koji zahtjev zastarijeva u općem zastarnom roku od pet godina (čl. 225. Zakona o obveznim odnosima (Narodne novine 35/05, 41/08, 125/11, 78/15, 29/18, 126/21, 114/22, 156/22, 155/23; dalje ZOO) u svezi s čl. 1111. ZOO-a). Stoga je u nastavku potrebno raspraviti od kada počinje teći opći zastarni rok od pet godina. Predmetni iznosi preplaćivani su redovito svaki mjesec od zaključenja do isplate kredita (17. prosinca 2012.). S druge pak strane, rok zastare radi isplate primljenog na temelju ništetne odredbe ugovora o kreditu u CHF, počinje teći od dana pravomoćnosti sudske odluke kojom je utvrđena ili na drugi način ustanovljena ništetnost ugovora (pravno shvaćanje Građanskog odjela Vrhovnog suda Republike Hrvatske - Izvodi iz Zapisnika broj Su-IV-47/2020-2 od 30. siječnja 2020., objedinjeno Zapisnikom broj Su-IV-33/2022-2 31. siječnja 2022.), odnosno u konkretnom slučaju vezano za promjenjivu stopu redovne kamate od 13. lipnja 2014., a vezano za valutu u CHF od 14. lipnja 2018. kada su donesene pravomoćne presude u postupku zaštite kolektivnih interesa i prava potrošača. Osim toga, Vrhovni sud Republike Hrvatske (dalje: VSRH) u odluci Rev 2245/17-2 od 20. ožujka 2018. (odluka dostupna na službenoj internet stranici Vrhovnog suda RH www.vsrh.hr) dao je odgovor na postavljeno revizijsko pitanje može li tužba za zaštitu kolektivnih interesa i prava predstavljati radnju vjerovnika podnesenu protiv tuženika koja ima učinke prekida zastare glede svake individualne tražbine

vezane uz razliku između prvotno ugovorene kamate i kamate koja se kasnije mijenjala jednostranom odlukom tuženika. Prema stajalištu VSRH-a, izraženom u navedenoj odluci, pokretanjem parničnog postupka za zaštitu kolektivnih interesa potrošača dolazi do prekida zastare na temelju članka 388. ZOO-a te zastara individualnih restitucijskih zahtjeva počinje teći ispočetka tek od trenutka pravomoćnosti sudske odluke donesene u povodu te tužbe. Datum podnošenja kolektivne tužbe u tzv. predmetu "Franak" bio je 4. travnja 2012., a što je razvidno iz presude Trgovačkog suda u Zagrebu P-1401/12 od 4. srpnja 2013. koja je dostupna na službenoj Internet stranici Trgovačkog suda u Zagrebu. Stoga dakle, u konkretnom slučaju nema zastare, jer je podnošenjem kolektivne tužbe 4. travnja 2012. nastupio prekid zastare. Za istaknuti je da je dug po kreditu potrebno računati kao cjelinu, a ne po ratama kredita iz razloga što rata ne postoji bez kredita. Da nema duga po kreditu ne bi bilo ni pojedine rate kredita. Odredbom čl. 392. st. 1. ZOO-a propisano je da nakon prekida zastarijevanje počinje teći iznova, a vrijeme koje je proteklo prije prekida ne računa se u zakonom određeni rok za zastaru. Odluka Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske PŽ-7129/13-4 u povodu kolektivne tužbe u tzv. predmetu "Franak" postala je pravomoćna 13. lipnja 2014. Stoga zastara prava potraživanja prema pojedinačnim tužbama za preplaćenu razliku zbog ništetne odredbe o promjenjivoj kamatnoj stopi nastupa protekom pet godina od pravomoćnosti odluke PŽ-7129/13-4 od 13. lipnja 2014., dakle 13. lipnja 2019. U konkretnom slučaju predmetna individualna tužba podnesena je 17. travnja 2019. godine. Odluka Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske PŽ-6632/2017-10 u povodu kolektivne tužbe u tzv. predmetu "Franak" postala je pravomoćna 14. lipnja 2018. Stoga zastara prava potraživanja prema pojedinačnim tužbama za preplaćenu razliku zbog ništetne odredbe o valutnoj klauzuli, što jest predmet ovog postupka, nastupa protekom pet godina od pravomoćnosti odluke PŽ-6632/2017-10 od 14. lipnja 2018., dakle 14. lipnja 2023. Stoga je u pogledu „valutne klauzule“ tužba pravodobna budući da je podnesena prije isteka tog roka. Slijedom svega navedenog istaknuti prigovor zastare neosnovan je u cijelosti.

12. Za istaknuti je i to da se u konkretnom slučaju ne radi o zahtjevu za naknadom štete za koju je zastara podnošenja zahtjeva tri godine, za navesti je da su takvi navodi neargumentirani, paušalni i usmjereni na odugovlačenje postupka. Naime, zahtjev za povratom plaćenog po osnovu ništetnog ugovora ili ugovorne odredbe tipičan je slučaj stjecanja bez osnove s obzirom na osnovu koja se nije ostvarila ili je kasnije otpala (odredba čl. 1111. ZOO-a koja propisuje da kad dio imovine jedne osobe na bilo koji način prijeđe u imovinu druge osobe, a taj prijelaz nema osnove u pravnom poslu ili zakonu, stjecatelj je dužan vratiti tu imovinu; ako vraćanje imovine nije moguće dužan je nadoknaditi vrijednost ostvarene koristi; pod prijelazom imovine podrazumijeva se i stjecanje koristi izvršenom radnjom; obveza vraćanja imovine odnosno nadoknade vrijednosti nastaje i kad se nešto primi s obzirom na osnovu koja se nije ostvarila ili koja je kasnije otpala). Za istaknuti je i osnovnu razliku između naknade štete i stjecanja bez osnove, a to je da činidba temeljem koje je došlo do promjene u imovini ne može biti štetna radnja. Naime, protupravnost je konstitutivni element građanskog delikta i pretpostavka odgovornosti za štetu, pa će njezina prisutnost u činjeničnom stanju redovito značiti da se radi o odnosu odgovornosti za štetu, a ne stjecanju bez osnove. Jer, dok je kod odgovornosti za štetu bitno utvrditi uništenje ili oštećenje imovine i tko je za to odgovoran, kod stjecanja bez osnove bitno je da je došlo do stjecanja neke imovinske koristi koja se ne može opravdati pravno priznatom osnovom, a krivnja i protupravnost su irelevantni.

13. U odnosu na pozivanje tužitelja na presude Trgovačkog suda u Zagrebu P-1401/12 od 4. srpnja 2013., Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske PŽ7129/13-4 od 13. lipnja 2014. i PŽ-6632/2017-10 od 14. lipnja 2018., a time i na odluku VSRH Rev 2245/17-2 od 20. ožujka 2018. za navesti je slijedeće;

Odredbom čl. 502.c. ZPP-a propisano je da se fizičke i pravne osobe mogu u posebnim parnicama za naknadu štete pozvati na pravno utvrđenje iz presude kojom će biti prihvaćeni zahtjevi iz tužbe za zaštitu kolektivnih interesa i prava da su određenim postupanjem, uključujući i propuštanjem tuženika, povrijeđeni ili ugroženi zakonom zaštićeni kolektivni interesi i prava osoba koje je tužitelj ovlašten štititi. U tom će slučaju sud biti vezan za ta utvrđenja u parnici u kojoj će se ta osoba na njih pozvati.

U navedenoj odredbi čl. 502.c ZPP-a riječ je o specifičnom proširenju subjektivnih granica pravomoćnosti presuda kojima se prihvaćaju zahtjevi za zaštitu kolektivnih interesa i prava – samo ako pojedini zahtjevi za zaštitu budu prihvaćeni i samo u korist fizičkih i pravnih osoba čije interese i prava tužitelj (posredno, tražeći apstraktnu pravnu zaštitu) štiti. Proširenje subjektivnih granica pravomoćnosti ovisilo bi, dakle, o tome je li presuda povoljna ili nepovoljna za tuženika. Pojedine fizičke i pravne osobe moći će se pozivati u svojim parnicama u prvom redu na utvrđenja da su određenim postupanjem, uključujući i propuštanjem tuženika, povrijeđeni ili ugroženi zakonom zaštićeni kolektivni interesi i prava osoba koje je tužitelj ovlašten štititi, dakle na odluke kojima će biti prihvaćen zahtjev za utvrđenje povrede ili ugrožavanja; one će se moći pozivati i na presude kojima će biti prihvaćeni zahtjevi za izricanje odgovarajućih zabrana odnosno naloga na pozitivne činidbe – onda kad bi se te zabrane ili nalozi sadržajno podudarali s onim što bi oni htjeli zaštititi.

Nadalje, kad se u Zakonu govori o "naknadi štete", misli se na kompenzacijski zahtjev koji postavlja potrošač prema trgovcu, u ovom slučaju klijent prema banci. Taj kompenzacijski zahtjev obuhvaća sve oblike kompenzacije, ne samo štetu u uskom smislu riječi. Naime, u potrošačko-pravnoj terminologiji povrijeđeni potrošač redovito ima prema trgovcu neki odštetni zahtjev u užem smislu te riječi. Međutim, nezamislivo je da bi sud u konkretnoj parnici bio vezan utvrđenjem iz "kolektivne presude" u dijelu naknade štete, a kad se traži vraćanje preplaćenoga da bi vrijedilo drugo pravno shvaćanje, o istom pitanju. Stoga termin "naknade štete" iz odredbe čl. 502.c ZPP-a treba tumačiti u teleološkom smislu tj. u smislu, duhu i cilju te odredbe. Uostalom, presuda iz "kolektivne" parnice, uza sve svoje posebnosti, djeluje na druge sporove, i "vezuje" druge sudove, ponajprije snagom uvjerljivosti i obrazloženosti svojih stajališta.

14. Slijedom navedenog tužitelj se ispravno pozvao na naprijed navedene presude iz tzv. predmeta "Franak".

15. Ovdje je za ponoviti da je sud čitanjem predmetnog ugovora o kreditu nedvojbeno utvrdio da se u konkretnom slučaju radi o tipskom ugovoru o kreditu kojeg je tužena sklapala s potrošačima. Tužitelj je predmetni ugovor sklopio kao potrošač "za kupnju novog vozila Peugeot". Slijedom navedenog istaknuti prigovor nedostatka aktivne legitimacije je neosnovan u cijelosti. Prigovori tužene da je tužitelj nije potrošač su paušalni, neargumentirani i usmjereni na odugovlačenje postupka. Naime, predmetni ugovor o kreditu tužitelj je sklopio kao fizička osoba, a ne kao, primjerice, obrtnik ili zastupnik trgovačkog društva i dr., što je razvidno iz samog ugovora o kreditu i Zahtjeva za kredit gdje se navodi da je tužitelj zaposlen u tvrtki Medika d.d., a ne npr. autoprijevoznik, ali i iskaza tužitelja kojeg sud prihvaća u cijelosti. Naime, iz iskaza tužitelja proizlazi da je od sredstava dobivenih kreditom kupi novi automobil za vlastite potrebe, za putovanje na posao i s posla. Ako tužena tvrdi da je tužitelj predmetni ugovor o kreditu sklopio u nekom drugom svojstvu, a ne u svojstvu potrošača, onda je

sukladno pravilu o teretu dokaza, tužena dužna nedvojbeno dokazati tu svoju tvrdnju. Naime, sukladno pravilu o teretu dokaza (čl. 7. st. 1., čl. 219. st. 1., čl. 221.a i čl. 220. st. 2. ZPP-a), kad stranka koja se na određenu činjenicu poziva u svoju korist, nije bila u stanju pružiti sudu dovoljno adekvatnih dokaznih sredstava kojima nedvojbeno dokazuje svoju tvrdnju, sud treba uzeti da nije istinita takva tvrdnja stranke (svejedno je: ne postojati ili ne biti dokazano). Jednak pravni stav zauzima i Vrhovni sud RH u odluci Rev-18/2018-2 od 26. svibnja 2020. Slijedom navedenog svi prigovori da tužitelj ne bi bio potrošač su paušalni i neargumentirani. Time se ujedno prigovori nedostatka aktivne legitimacije i promašene pasivne legitimacije ukazuju kao neosnovani u cijelosti.

16. Tužitelj se pozvao na presudu Trgovačkog suda u Zagrebu P-1401/12 od 4. srpnja 2013. koja je u pogledu kamate potvrđena presudom Visokog trgovačkog sud RH Pž-7129/13-4 od 13. lipnja 2014., a VSRH svojom odlukom broj Revt-249/14-2 od 9. travnja 2015. odbio je revizije tuženika od 1) do 7) kao neosnovane. Ustavna tužba u odnosu na navedene presude u dijelu koji se odnosi na odredbu o jednostrano promjenjivoj kamatnoj stopi odbijena je odlukom Ustavnog suda RH br. U-III-2521/2015, U-III-2536/2015, U-III-2547/2015, U-III-2565/2015, U-III-2603/2015, U-III-2604/2015, U-III-2605/2015 od 13. prosinca 2016. Presuda Visokog trgovačkog sud RH Pž-6632/2017-10 od 14. lipnja 2018. koja se odnosi na valutnu klauzulu potvrđena je i presudom i rješenjem VSRH broj Rev-2221/2018-11 od 3. rujna 2019. Ustavna tužba na tu odluku odbijena je odlukom Ustavnog suda RH U-III-4150/2019, U-III-4388/2019, U-III-4389/2019, U-III-4390/2019, U-III-4396/2019, U-III-4516/2019, U-III-4532/2019 od 3. veljače 2021. Postupak pred Trgovačkim sudom u Zagrebu, koji je pokrenut po tužbi Hrvatskog saveza udruga za zaštitu potrošača - Potrošač protiv sedam banaka, a među kojima je i tuženik, predstavlja kolektivni sudski postupak, a sukladno odredbi čl. 502. c ZPP-a. Prema ovoj odredbi pravomoćna presuda u kolektivnom sudskom postupku obvezuje prvostupanjske sudove koji u pojedinačnim parnicama sude povodom zahtjeva potrošača radi zaštite prava čija je povreda utvrđena u kolektivnom sporu. Također, u skladu s odredbom čl. 138.a Zakona o zaštiti potrošača (Narodne novine broj 79/07, 125/07, 75/09, 79/09, 89/09, 133/09, 89/09, 133/09, 78/12, 56/13), dalje ZZP/07, koji je bio na snazi u vrijeme zatvaranja kredita radi potpune otplate, odluka suda donesena u postupku za zaštitu kolektivnih interesa potrošača iz čl. 131. st. 1. Zakona u smislu postojanja povrede propisa zaštite potrošača iz čl. 131. st. 1. Zakona, obvezuje ostale sudove u postupku koji potrošač osobno pokrene radi naknade štete koja mu je uzrokovana postupanjem tuženika.

17. Odlukom Trgovačkog suda u Zagrebu broj P-1401/12 od 4. srpnja 2013., u odnosu na tuženika utvrđeno je, između ostalog, da je u razdoblju od 10. rujna 2003. do 31. prosinca 2008. tuženik povrijedio kolektivne interese i prava potrošača, korisnika kredita zaključujući ugovore o kreditima, koristeći u istima ništetne i nepoštene ugovorne odredbe u ugovorima o potrošačkom kreditiranju-ugovorima o kreditima, na način da je ugovorena redovna kamatna stopa, koja je tijekom postojanja obveze po ugovorima o kreditima promjenjiva u skladu s jednostranom odlukom tuženika i drugim internim aktima banke, a da prije zaključenja i u vrijeme zaključenja tuženik, kao trgovac, i korisnici kreditnih usluga, kao potrošači, nisu pojedinačno pregovarali i ugovorom utvrdili egzaktnne parametre i metodu izračuna tih parametara koji utječu na odluku tuženika o promjeni stope ugovorene kamate, a što je imalo za posljedicu neravnotežu u pravima i obvezama ugovornih strana utemeljenoj na jednostranom povećanju kamatnih stopa, a sve na štetu potrošača pa je time tuženik postupio suprotno odredbama ZZP-a te suprotno odredbama ZOO-a. Taj dio odluke

Visoki trgovački sud potvrdio je svojom odlukom broj PŽ-7129 13-4 od 13. lipnja 2014. U odluci Vrhovnog suda RH broj Revt-249/14-2 od 9. travnja 2015., između ostaloga, navedeno je da nije sporno da su odredbe u ugovorima o kreditu koji su sklapani u spornom razdoblju između banaka, kao trgovaca, i korisnika kredita, kao potrošača, a koje su se odnosile na ugovornu kamatu i promjenjivu kamatnu stopu bile uočljive i jasne, ali nisu bile razumljive, jer je formulacija ugovornih odredbi o promjenjivoj kamatnoj stopi koja je postojala u ugovorima o kreditu koje su banke sklapale s potrošačima bila takva da su na temelju nje potrošači jedino znali kolika je visina kamatne stope na dan sklapanja ugovora o kreditu, ali ni približno nisu mogli ocijeniti zašto, kako te u kojem smjeru će se tijekom budućeg kreditnog razdoblja kretati kamatna stopa. Stoga buduća kamatna stopa ugovorena kao promjenjiva nije bila određena, a niti određiva. Konkretno je u odnosu na tuženika u odluci Trgovačkog suda u Zagrebu, a koja je potvrđena u odnosu na dio koji se tiče promjenjive kamatne stope, odlukom Visokog trgovačkog suda RH i Vrhovnog suda RH, već utvrđeno da je, između ostalih, upravo i tuženik postupao suprotno odredbama ZZP-a i suprotno odredbama ZOO-a i to koristeći ništetne i nepoštene ugovorne odredbe u ugovorima o potrošačkom kreditiranju, a da prije zaključenja i u vrijeme zaključenja nije pojedinačno pregovarao i ugovorom utvrdio egzaktnne parametre i metodu izračuna tih parametara, a što je imalo za posljedicu neravnotežu u pravima i obvezama ugovornih strana. Navedeno stajalište prihvatio je i Ustavni sud Republike Hrvatske u odluci br. U-III-2521/2015, U-III-2536/2015, U-III-2547/2015, U-III-2565/2015, U-III-2603/2015, U-III-2604/2015, U-III-2605/2015 od 13. prosinca 2016.

18. Odlukom Trgovačkog suda u Zagrebu broj P-1401/12 od 4. srpnja 2013. koja je u pogledu valutne klauzule potvrđena presudom Visokog trgovačkog suda RH PŽ-6632/2017-10 od 14. lipnja 2018. u odnosu na tuženika utvrđeno je, u pogledu valutne klauzule, da je tuženik u razdoblju od 1. lipnja 2004. do 31. prosinca 2008. povrijedio kolektivne interese i prava potrošača korisnika kredita zaključujući ugovore o kreditima koristeći u istima ništetne i nepoštene ugovorne odredbe u ugovorima o potrošačkom kreditiranju-ugovorima o kreditima na način da je ugovorena valuta uz koju je vezana glavnica švicarski franak, a da prije zaključenja i u vrijeme zaključenja predmetnih ugovora nisu kao trgovci potrošače u cijelosti informirali o svim potrebnim parametrima bitnim za donošenje valjane odluke utemeljene na potpunoj obavijesti, a tijekom pregovora i u svezi zaključenja predmetnih ugovora o kreditu, što je imalo za posljedicu neravnotežu u pravima i obvezama ugovornih strana, pa su time tuženici postupali suprotno odredbama tada važećeg Zakona o zaštiti potrošača („Narodne novine“ broj 96/03) i to člancima 81., 82. i 90., a od 7. kolovoza 2007. do 31. prosinca 2008. protivno odredbama tada važećeg Zakona o zaštiti potrošača („Narodne novine“ broj: 79/07, 125/07, 75/09, 79/09, 89/09 i 133/09) i to člancima 96. i 97. te suprotno odredbama Zakona o obveznim odnosima. Navedeni pravni stav da je odredba o valutnoj klauzuli uz koju je bila vezana glavnica švicarski franak bez navođenja egzaktnih, jasnih i provjerljivih parametara za donošenje valjane odluke, sve bez mogućnosti posebnog ugovaranja i pregovora, a što je za posljedicu imalo nastanak neravnoteže u pravima i obvezama ugovornih stranaka na štetu potrošača (tužitelja), nepoštena, a time i ništetna potvrđen je u odlukama VSRH Rev-2221/2018-11 od 3. rujna 2019. i Ustavnog suda RH U-III-4150/2019, U-III-4388/2019, U-III-4389/2019, U-III-4390/2019, U-III-4396/2019, U-III-4516/2019, U-III-4532/2019 od 3. veljače 2021.

19. Nadalje je potrebno raspraviti može li se predmetni slučaj podvesti pod tzv. „slučaj franak“ odnosno pravnu zaštitu postignutu kolektivnom tužbom u naprijed navedenim odlukama Trgovačkog suda u Zagrebu, Visokog trgovačkog suda RH i Vrhovnog suda RH. U konkretnom slučaju, kako je naprijed činjenično utvrđeno, predmetni ugovor o kreditu broj 418-50-2958654, koji je zaključen između tužitelja i tuženika dana 20. srpnja 2005. godine je potrošački ugovor. Sporne odredbe tog ugovora u dijelu koji se odnosi na valutnu klauzulu i promjenjivu kamatnu stopu jednostranom odlukom kreditora su nepoštene ugovorne odredbe iz razloga, jer se, kako je naprijed utvrđeno, radi o tipiziranom ugovoru u pogledu kojeg tužitelj nije imao mogućnost pregovaranja. Posebno tužitelj nije imao mogućnost pregovaranja oko sadržaja spornih odredbi tog ugovora, a niti su ugovorom utvrđeni egzaktni parametri i metode izračuna tih parametara, a što je imalo za posljedicu nerazumljivost tih odredbi te je to u konačnici rezultiralo neravnotežom u pravima i obvezama ugovornih strana. Takvim ponašanjem tuženik je postupao suprotno odredbama čl. 81., 82., 85., i 87. Zakona o zaštiti potrošača (Narodne novine 96/03), dalje: ZZP/03, važećeg u vrijeme zaključenja predmetnog ugovora o kreditu, a od srpnja 2007. do lipnja 2014. i protivno odredbama čl. 96., 97., 100. i 102. tada važećeg Zakona o zaštiti potrošača (Narodne novine 79/07, 125/07, 75/09, 79/09, 89/09, 133/09), dalje: ZZP/07 važećeg u vrijeme isplate predmetnog kredita te suprotno odredbama ZOO-a. Naime, odredbom čl. 81. st. 1. i 2. ZZP/03, važećeg u vrijeme sklapanja predmetnog ugovora o kreditu, propisano je da ugovorna odredba o kojoj se nije pojedinačno pregovaralo smatra se nepoštenom ako, suprotno načelu savjesnosti i poštenja, uzrokuje značajnu neravnotežu u pravima i obvezama ugovornih strana na štetu potrošača. Smatra se da se o pojedinoj ugovornoj odredbi nije pojedinačno pregovaralo ako je ta odredba bila unaprijed formulirana od strane trgovca te zbog toga potrošač nije imao utjecaja na njezin sadržaj, poglavito ako se radi o odredbi unaprijed formuliranoga standardnog ugovora trgovca. (Citirana odredba sadržajno odgovara odredbi čl. 96. st. 1. i 2. ZZP/07, koji je bio na snazi za vrijeme isplate predmetnog kredita i zatvaranja). Odredbom čl. 82. alineja 11. ZZP/03 propisano je da ugovorne odredbe koje bi se, uz ispunjenje pretpostavki iz članka 81. ovoga Zakona, mogle smatrati nepoštenima jesu, primjerice odredba kojom se trgovcu dopušta da jednostrano mijenja ugovorne odredbe bez valjanog, ugovorom predviđenog. (Citirana odredba sadržajno odgovara odredbi čl. 97. alineja 11. ZZP/07, koji je bio na snazi za vrijeme isplate predmetnog kredita i zatvaranja). Odredbom čl. 85. ZZP/03 propisano je da ako, na temelju zakona ili sporazuma stranaka, ugovor mora biti u pisanom obliku, njegove odredbe moraju biti napisane jasno i lako razumljivo te moraju biti lako uočljive. (Citirana odredba sadržajno odgovara odredbi čl. 100. ZZP/07, koji je bio na snazi za vrijeme isplate predmetnog kredita i zatvaranja). Odredbom čl. 87. ZZP/03 propisano je da je nepoštena ugovorna odredba je ništava. Ništavost pojedine odredbe ugovora ne povlači ništavost i samog ugovora ako on može opstati bez ništave odredbe. (Citirana odredba sadržajno odgovara odredbi čl. 102. ZZP/07, koji je bio na snazi za vrijeme isplate predmetnog kredita i zatvaranja).

20. Dakle, iz citiranih odredbi ZZP-a, kao *lex specialis*, nedvojbeno proizlazi da su nepoštene ugovorne odredbe one odredbe o kojima se nije pojedinačno pregovaralo zbog čega potrošač nije imao utjecaj na njihov sadržaj i koje su nerazumljive, pa je sve to, protivno načelu savjesnosti i poštenja, uzrokuje značajnu neravnotežu u pravima i obvezama ugovornih strana na štetu potrošača. Tipičan primjer takve odredbe je odredba kojom se trgovcu dopušta da jednostrano mijenja ugovorne odredbe bez valjanog, ugovorom predviđenog razloga te kad ugovorne odredbe nisu jasne i dovoljno razumljive. Stoga su dakle odredbe o promjenjivoj kamatnoj stopi jednostranom odlukom kreditora i valutnoj klauzuli u CHF nepoštene, a

time i ništetne. U konkretnom slučaju to se odnosi na odredbe sporne predmetnog ugovora o kreditu u dijelu u kojem je određena promjena kamatne stope jednostranom odlukom kreditora i valutna klauzula u CHF, jer su u tom dijelu nepoštene i nerazumljive te su uzrokovale znatnu neravnotežu u odnosu stranaka, a na štetu tužitelja kao potrošača.

21. U odnosu na prigovore da je predmetnim odlukama Visokog trgovačkog suda potrošačima pružena apstraktna pravna zaštita, a ne subjektivna, slijedom čega po mišljenju tuženika činjenična utvrđenja iz presuda Trgovačkog suda u Zagrebu P1401/12 od 4. srpnja 2013., Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske PŽ-7129/13-4 od 13. lipnja 2014. i PŽ-6632/2017-10 od 14. lipnja 2018. nisu od značaja za utvrđenje relevantnog činjeničnog stanja u ovom predmetu za navesti je slijedeće. Proširenje subjektivnih granica pravomoćnosti iz odredbe čl. 502.c ZPP-a ovaj sud je već objasnio pa se, kako bi se izbjeglo ponavljanje, upućuje na taj dio obrazloženja. Ovdje je za istaknuti stav VSRH izražen u odluci Rev-3142/18-2 od 19. ožujka 2019. koji glasi: „...Prema odredbi čl. 502.a st. 1. ZPP-a udruge, tijela, ustanove ili druge organizacije koje su osnovane u skladu sa zakonom, koje se u sklopu svoje registrirane ili propisom određene djelatnosti bave zaštitom zakonom utvrđenih kolektivnih interesa i prava građana, mogu kad je takvo ovlaštenje posebnim zakonom izrijeком predviđeno i uz uvjete predviđene tim zakonom, podnijeti tužbu (tužba za zaštitu kolektivnih interesa i prava) protiv fizičke ili pravne osobe koja obavljanjem određenih djelatnosti ili općenito radom, postupanjem, uključujući i propuštanjem, teže povrijeđuje ili ozbiljno ugrožava takve kolektivne interese i prava. Odredbom čl. 502.b ZPP-a propisan je sadržaj tužbe iz čl. 502.a ZPP-a, dok je čl. 502. c ZPP-a propisan učinak presude donesene po tužbi za zaštitu kolektivnih interesa i prava. Tom odredbom propisano je da se fizičke i pravne osobe mogu u posebnim parnicama za naknadu štete pozvati na pravno utvrđenje iz presude kojom će biti prihvaćeni zahtjevi iz tužbe iz čl. 502.a st. 1. ZPP-a, da su određenim postupanjem, uključujući i propuštanje tuženika, povrijeđeni ili ugroženi zakonom zaštićeni kolektivni interesi i prava osoba koje je tužitelj ovlašten štititi. U tom će slučaju sud biti vezan za ta utvrđenja u parnici u kojoj će se ta osoba na njih pozvati. Prema navedenom, citirane odredbe ZPP-a i ZPP-a propisuju direktni učinak tužbe za zaštitu kolektivnih interesa i prava potrošača i obvezuju sudove da se u posebnim postupcima radi ostvarenja prava potrošača za naknadu mogu pozvati na utvrđenje iz pravomoćne presude kojom je prihvaćen zahtjev postavljen tužbi iz čl. 502.a st. 1. ZPP-a.“

22. Prigovori tuženika da se u konkretnom slučaju ne radi o tipskom ugovoru, jer da se o svim odredbama ugovora pregovaralo i da je tužitelj bio upoznat s ugovornim odredbama i s njima se suglasio su paušalni, neargumentirani i usmjereni na odugovlačenje postupka. Naime, u pravomoćno okončanom slučaju "Franak" utvrđeno je da se radi o tipskim ugovorima u pogledu kojih potrošači nisu imali mogućnost pregovaranja. U konkretnom slučaju iz iskaza tužitelja i sve dostupne sudske prakse proizlazi da tužitelj nije imao mogućnost pregovaranja oko sadržaja pojedinih ugovornih odredbi.

23. Također je neosnovan i prigovor da tužitelj nema pravni interes za podnošenje predmetne tužbe. Naime, tužitelj je postavio kondemnatorni tužbeni zahtjev na isplatu zbog stjecanja bez osnove temeljem ništetnih ugovornih odredbi. Stoga tužitelj ima pravni interes i može tražiti utvrđenje ništetnosti pojedinih ugovornih odredbi kako bi na temelju toga ostvario eventualna prava za koja smatra da mu pripadaju. Navedeni stav da čim se postavi kondemnatorni tužbeni zahtjev da tužitelj

ima pravni interes zauzima VSRH u odluci Rev-2868/18-2 od 12. veljače 2019. (odluka dostupna na www.vsrh.hr). Činjenica da je predmetni kredit otplaćen nije odlučna za odluku u ovoj pravnoj stvari, jer obveza povrata stečenog bez osnove postoji bez obzira je li ugovor otplaćen ili ne. Kako je naprijed kazano sankcija ništetnosti je to da je svaka ugovorna strana dužna je vratiti drugoj sve ono što je primila na temelju takva ugovora (čl. 323. st. 1. ZOO-a).

24. Slijedom navedenog sporne odredbe predmetnog potrošačkog ugovora o kreditu, koji je tipski ugovor, su nerazumljive jer iz njih ne proizlazi određenost i odredivost kamatne stope i valutne klauzule, pa se radi o ništetnim odredbama kako je to naprijed detaljno obrazloženo.

25. Odredbom čl. 323. st. 1. ZOO-a propisano je da je u slučaju ništavosti ugovora svaka ugovorna strana dužna vratiti drugoj sve ono što je primila po osnovi takvog ugovora, a ako to nije moguće, ili ako se priroda onog što je ispunjeno protiv vraćanju, ima se dati odgovarajuća naknada u novcu, prema cijenama u vrijeme donošenja sudske odluke, ako zakon što drugo ne određuje.

26. Provedenim vještačenjem sud je utvrdio da je tuženik tužitelji isplatio iznos od 20.697,77 CHF, da je tužitelj tuženoj platio više sukladno dostavljenoj tablici, koja razlika iznosi 2.033,36 eura, od čega zbog promjene kamatne stope 482,20 eura, a 1.551,16 eura na ime tečajne razlike.

27. Sud u cijelosti prihvaća nalaz i mišljenje vještaka kao stručan i detaljan, izrađen po svim pravilima struke i sukladno nalogima suda. Iz nalaza i mišljenja vještaka koji je detaljno obrazložen proizlazi točan iznos pretplate tužitelja. Vezano za primjedbe tuženika o pozitivnim i negativnim razlikama za navesti je da je to pravno pitanje na koje odgovora sud, a ne vještak. U odnosu na to pravno pitanje za navesti je slijedeće. Odredbom čl. 323. st. 1. ZOO-a propisano je da je u slučaju ništetnosti ugovora svaka ugovorna strana dužna vratiti drugoj sve ono što je primila na temelju takva ugovora. Stoga je dakle, sukladno odredbi čl. 323. st. 1. ZOO-a, tuženik dužan vratiti tužitelju iznose koje je tužitelj više pretplatio po osnovi ništetnih odredbi o valutnoj klauzuli u CHF. Kad dio imovine neke osobe na bilo koji način prijeđe u imovinu druge osobe, a taj prijelaz nema osnove u nekom pravnom poslu, odluci suda, odnosno druge nadležne vlasti ili zakonu, stjecatelj je dužan vratiti ga, odnosno, ako to nije moguće, naknaditi vrijednost postignute koristi (čl. 1111. st. 1. ZOO-a). Opće pretpostavke tog izvanugovornog obveznog pravnog odnosa su: 1. povećanje imovine na jednoj strani, 2. umanjeње imovine na drugoj stvari, 3. kauzalna povezanost između umanjeња na jednoj strani i povećanja imovine na drugoj strani, 4. nepostojanje odgovarajuće osnove i 5. činidba zbog koje je došlo do promjene u imovini. Smanjenjem tečaja CHF nema činidbe banke koja bi dovela do osiromašjenja na strani banke i obogaćenja na strani korisnika kredita (potrošača). U kreditnom odnosu, činidba banke iscrpljuje se u činu isplate kreditnog iznosa. Naime, ugovorom o kreditu banka se obvezuje korisniku kredita staviti na raspolaganje određeni iznos novčanih sredstava, na određeno ili neodređeno vrijeme, za neku namjenu ili bez utvrđene namjene, a korisnik se obvezuje banci plaćati ugovorene kamate i iskorišteni iznos novca vratiti u vrijeme i na način kako je ugovoreno (čl. 1021. st. 1. ZOO-a). Dakle, ugovorom o kreditu banka korisniku kredita daje određeni iznos kredita tj. novčanih sredstava. Stoga je dakle činidba banke u tom odnosu isplaćeni iznos kredita. S druge pak strane, činidba korisnika kredita je povrat iznosa kredita i plaćanje kamata kroz plaćanje mjesečnih

anuiteta. Plaćanjem anuiteta korisnik kredita vraća kredit (plaćanjem glavnice) i plaća kredit (plaćanjem kamate). Također, znatnim porastom tečaja CHF banka zarađuje, povraćanjem vrijednosti kreditnog iznosa. Zbog znatnog rasta tečaja valuta CHF gubi značaj zaštitne klauzule (očuvanje vrijednosti), već upravo suprotno povećava se vrijednost kredita. Stoga je dakle, ugovorna kamata i porast tečaja CHF zarada banke. Kredit je proizvod kojeg banka prodaje, a naplaćuje ga putem anuiteta (mjesečnih rata koje se sastoje od glavnice i kamata prema tečaju CHF) koje plaća korisnik kredita. Smanjenjem tečaja CHF dolazi do izmakle koristi banke. Međutim, kod „slučaja Franak“ ne radi se o izmakloj koristi u smislu štete, jer nema protupravnosti, ni izostanka redovnog tijeka stvari. Nadalje, izmakla korist ne može se smatrati umanjenoj imovine u smislu stjecanja bez osnove, jer se izmakla korist reparira kao naknada štete. Slijedom navedenog za zaključiti je da pad tečaja CHF podrazumijeva izostanak planirane zarade koja se ne bi mogla smatrati izmaklom koristi, jer nisu ispunjene zakonske pretpostavke (šteta, štetnik, oštećeni, štetna radnja, protupravnost i izostanak redovnog tijeka stvari). Smanjenje tečaja CHF ne može se promatrati ni kao stjecanje bez osnove na strani korisnika kredita (potrošača), jer nisu ispunjene sve zakonske pretpostavke za primjenu tog instituta. Opća pretpostavka za primjenu stjecanja bez osnove je činidba zbog koje je došlo do promjene u imovini. Smanjenjem tečaja CHF nema činidbe banke koja bi dovela do osiromašenja na strani banke i obogaćenja na strani korisnika kredita (potrošača). U kreditnom odnosu, činidba banke iscrpljuje se u činu isplate kreditnog iznosa. Smanjenje tečaja CHF je kreditni rizik kojeg banka ocjenjuje prilikom plasiranja kredita. Naime prilikom plasiranja kredita banka mora ocijeniti šest kreditnih rizika (kreditni rizik, rizik likvidnosti, kamatni rizik, operativni rizik, rizik kapitala i valutni rizik), dok plasmanom kredita banka prihvata kreditni rizik. Stoga dakle, eventualni argumenti da je u knjigovodstveno-financijskom vještačenju iznosa stečenog po osnovi ništetne odredbe o valutnoj klauzuli u CHF potrebno matematički obračunati zbroj pozitivne razlike, obračunati zbroj negativne razlike pa oduzeti, zapravo prebiti, jedno s drugim iz razloga što je stjecanje bez osnove potrebno promatrati s obje strane tj. kroz osiromašanje i obogaćenje na obje strane ovisno o tome je li tečaj CHF bio viši ili niži, ne bi bili pravno utemeljeni. Također iz izvršene analize proizlazi da ne bi bili pravno argumentirani ni eventualni prigovori da ugovorne odredbe o valutnoj klauzuli u CHF ne mogu biti ništetne samo kad je tečaj CHF viši, a valjane kad je tečaj niži, čime da se u konačnici potrošači (korisnici kredita) dovode u povoljniji položaj. Iz izvršene analize pravnog instituta stjecanja bez osnove i izmakle koristi te pojma kreditnog rizika proizlazi da matematički obračun stečenog po osnovi ništetnih odredbi u CHF treba sadržavati samo zbroj pozitivne razlike, tj. zbroj više plaćenog u odnosu na planirani primijenjeni tj. provedeni otplatni plan, kako je to vještak ispravno obračunao. Stoga je sud na temelju rezultata vještačenja dao zbroj mjesečnih pretplata od strane tužitelja.

28. Navedeno pitanje riješio je Vrhovni sud Republike Hrvatske u svojoj odluci Rev 549/2023-4 od 18. prosinca 2023. u kojoj se navodi: "U slučaju izostanka prigovora radi prebijanja ili materijalnopravnog prigovora prijeboja ili protutužbenog zahtjeva, u postupcima u kojima tužitelji potražuju isplatu preplaćenih mjesečnih iznosa po osnovi ništetnosti odredbe o CHF valutnoj klauzuli, sud nije ovlašten niti dužan umanjiti tužiteljevu tražbinu s tzv. potplaćenim iznosima, odnosno negativnim tečajnim razlikama koji se odnose na razdoblje kada je tečaj HRK – CHF bio manji od tečaja HRK – CHF na dan isplate kredita." Time je Vrhovni sud Republike Hrvatske otklonio dvojbe koje su proizlazile iz različite sudske prakse.

29. Slijedom navedenog, kako tuženica samo općenito, stavlja materijalnopравни prigovor kojim zapravo (samo) osporava visinu potraživanja tužitelja temeljem nepoštenih i ništetnih odredbi ugovora o kreditu koje se odnose na CHF valutnu klauzulu, sud nije ovlašten niti dužan umanjivati potraživanje tužitelja s negativnim tečajnim razlikama nastalim u razdoblju kada je tečaj CHF bio niži od tečaja CHF na dan isplate.

30. U odnosu na prigovor tuženika da stranke nisu imale namjeru ugovoriti fiksnu kamatnu stopu te da vještačenje po fiksnoj kamatnoj stopi ne pridonosi rješenju ovog spora, za navesti je slijedeće. S obzirom da se prigovori odnose na pravna pitanja na koja odgovara sud, a ne činjenična pitanja na koja odgovara vještak, nije bilo potrebe tražiti očitovanje od vještaka. U odnosu na prigovor tuženika da stranke nisu imale namjeru ugovoriti fiksnu kamatnu stopu, za navesti je da je tijekom postupka utvrđeno da je ništetna odredba o jednostrano promjenjivoj kamatnoj stopi, pa je logično da se vještačenje provede prema prvotno ugovorenoj kamatnoj stopi. Jednako je i kod valutne klauzule. Kako je odredba o valutnoj klauzuli u CHF utvrđena ništetnom onda je logično da se vještačenje provede prema početnom tečaju. Za istaknuti je i to da se u praksi ustalilo shvaćanje da se kod ništenosti odredbi o jednostrano promjenjivoj kamatnoj stopi i valutnoj klauzuli u CHF, prvobitno ugovorena kamatna stopa uzima kao neizmjenjiva pa se po njoj izračunavaju i zbrajaju anuiteti i uspoređi sa stvarno plaćenim anuitetima o jednostrano promijenjenoj kamatnoj stopi. Jednako tako se kod tečaja uzima početni tečaj. Stoga je dakle prigovor tuženika da je u postupku trebalo utvrđivati je li bilo opravdano ili ne jednostrano mijenjanje kamatne stope neosnovan u cijelosti.

31. Odredbom čl. 1111. ZOO-a propisano je da kad se vraća ono što je stečeno bez osnove, moraju se vratiti plodovi i platiti zatezna kamata, i to, ako je stjecalac nesavjestan od dana stjecanja, a inače od dana podnošenja zahtjeva. Stoga je dakle banka, sukladno odredbi čl. 1111. ZOO-a, dužna vratiti zatezne kamate na preplaćene iznose od dana stjecanja svakog pojedinog mjesečnog iznosa preplaćenog na ime jednostrano promjenjive redovne kamate i valutne klauzule u CHF, jer je nesavjesna ugovorna strana koja je koristila nepoštene ugovorne odredbe, a sve na način kako je to naprijed navedeno.

32. Tuženik koji je u zakašnjenju s plaćanjem navedene novčane obveze, duguje tužitelju na temelju odredbe čl. 29. ZOO u svezi s odredbom čl. 112. st. 2. ZPP-a osim glavnog duga i zakonske zatezne kamate za vrijeme od kada je obveza dospjela, pa do njene podmire. Stopa zateznih kamata temelji se na odredbi čl. 29. ZOO, čl. 1. Zakona o kamatama (Narodne novine 94/04), Uredbi o visini stope zakonske zatezne kamate (Narodne novine 72/02), Uredbi o visini stope zakonske zatezne kamate (Narodne novine 153/04), Odlukama o diskontnoj (eskontnoj) stopi HNB-a (Narodne novine 132/07, 74/11, 83/13, 1/14, 80/14, 1/15) i Prosječnoj kamatnoj stopi na stanja kredita odobrenih na razdoblje dulje od godine dana nefinancijskim trgovačkim društvima (Narodne novine 85/15, 140/15, 60/16, 64/17, 1/18, 59/18, 1/19, 64/19, 1/20, 75/20, 1/21, 74/21).

33. Zbog svega navedenog sud je odlučio kao u točki I. - III. izreke presude.

34. Odluka o parničnom trošku temelji se na odredbi čl. 154. st. 1. ZPP i 155. ZPP. Tužitelju je trošak odmjeren prema Tarifi o nagradama i naknadi troškova za rad

odvjetnika (Narodne novine 59/07, 148/09, 142/12, 103/14, 118/14, 107/15, 37/22, 126/22, 138/23). Tužitelju je obistinjen trošak zastupanja po punomoćniku: za sastav tužbe iznos od 100 bodova, za zastupanje na ročištima od dana 03.03.2025., 10.03.2026. i 14.04.2026. – 3 x 100 bodova, za sastav obrazloženog podneska od 04.10.2022. i 02.03.2026. – 2 x 100 bodova, što ukupno iznosi 600 bodova ili 1.200,00 eura. Tom iznosu pridodan je trošak PDV-a u iznosu od 300,00 eura, trošak vještačenja u iznosu od 450,00 eura i trošak sudske pristojbe za tužbu u iznosu od 67,02 eura pa ukupan trošak tužitelja iznosi 2.017,02 eura. Na dosuđeni iznos troškova tužitelju pripadaju i zatezne kamate od presuđenja do isplate, a sukladno odredbi čl. 29. ZOO-a i čl. 112. st. 2. ZPP-a. Stopa zateznih kamata temelji se na odredbi čl. 29. ZOO i Prosječnoj kamatnoj stopi na stanja kredita odobrenih na razdoblje dulje od godine dana nefinancijskim trgovačkim društvima (Narodne novine 85/15, 140/15, 60/16, 64/17, 1/18, 59/18, 1/19, 64/19, 1/20, 75/20, 1/21, 74/21, 1/22). Zbog navedenog sud je odlučio je kao u točki II. izreke rješenja.

U Sinju, dana 29. svibnja 2026. godine

SUTKINJA :
Tea Lolić Prenc

UPUTA O PRAVNOM LIJEKU:

Protiv ove presude dopuštena je žalba u roku od 15 dana od dostave prijepisa presude. Žalba se izjavljuje pismeno u tri primjerka putem ovog suda, a o žalbi odlučuje županijski sud.

Stranci koja je uredno obaviještena o ročištu na kojem se presuda objavljuje sud neće dostavljati presudu prema odredbama Zakona o parničnom postupku (NN 53/91, 25/13) o dostavi pismena. Stranci koja je pristupila na ročište na kojem se presuda objavljuje, sud će na ročištu uručiti ovjereni prijepis presude. Ako stranka nije pristupila na ročište na kojem se presuda objavljuje, a uredno je obaviještena o ročištu, smatrat će se da joj je dostava presude obavljena onoga dana kada je održano ročište na kojem se presuda objavljuje. Sud će istaknuti presudu na internetskoj stranici e-oglasne ploče sudova osam dana, računajući od dana kada je održano ročište za objavu. Ovjereni prijepis presude stranka može preuzeti u sudskoj zgradi (čl. 335. ZPP-a).

Dostaviti:

1. pun. tužitelja odv. Srđan Kalebota, Trg Hrvatske bratske zajednice 8/II, Split
2. pun. tuženika odv. društvo Kallay & partneri, Ilica 1A, Zagreb

Broj zapisa: **9-30888-c5b2a**

Kontrolni broj: **09029-45c88-0b8ff**

Ovaj dokument je u digitalnom obliku elektronički potpisan.

Vjerodostojnost dokumenta možete provjeriti na sljedećoj web adresi:

<https://e-komunikacija.pravosudje.hr/provjera-vjerodostojnosti>

unosom gore navedenog broja zapisa i kontrolnog broja dokumenta.

Provjeru možete napraviti i skeniranjem QR koda. Sustav će u oba slučaja prikazati izvornik ovog dokumenta.

Ukoliko je ovaj dokument identičan prikazanom izvorniku u digitalnom obliku, **Općinski sud u Splitu** potvrđuje vjerodostojnost dokumenta.